

ČTVRTLETNÍK

PODZIM 2013

PRO PAMÁTKY

Průmyslové dědictví
potřebuje péči a osvětu

ROZHOVOR S PŘEDSEDŮU KOLEGIA PRO TECHNICKÉ PAMÁTKY ČKAIT & ČSSI SVATOPLUKEM ZÍDKEM

Chrámy chmele a piva. Foto: archiv Města Žatec

EDITORIAL

Podzim je tradiční dobou pro setkávání v rámci konferencí, seminářů či workshopů. Na portálu PROPAMÁTKY na ně najdete naši čtenáři aktuální pozvánky. Od roku 2008 každý podzim připravujeme konferenci zaměřenou na obnovu a využívání určitého typu staveb. Letos pořádáme setkání v Žatci na téma obnovy a využívání historických pivovarů, tedy jedné z důležitých součástí našeho průmyslového dědictví.

S tím souvisí i aktuální rozhovor se Svatoplukem Zídkem, spoluzakladatelem Kolegia pro technické památky ČKAIT & ČSSI a dlouholetým podporovatelem průmyslových památek u nás. Více na straně 3–6.

Zajímavou rekonstrukci a příběh majitele secesního domu U Dvou pávů v Písku najdete na straně 7–9. Pokud vás zajímá, jak mohou dobrovolníci pomáhat při opravě památek, přečtěte si odpovědi zástupců třech organizací na straně 10. Mají v této oblasti bohaté zkušenosti.

Na straně 11 se dočtete, proč podpořit redakci portálu PROPAMÁTKY. A na závěr představíme naše firemní partnery včetně jejich aktuální nabídky pro naše čtenáře.

Aleš Kozák

DOPORUČUJEME

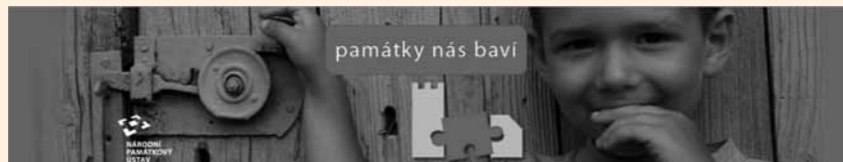
NOVĚ ZAPSANÉ PAMÁTKY

Podle evidence Národního památkového ústavu bylo k 26. září ve druhém čtvrtletí roku 2013 do jeho seznamu nově zapsáno 44 nemovitých kulturních památek. Památkově chráněných naopak přestalo být v tomto období 11 objektů. Mezi nově zapsanými památkami najdeme například rudné doly, železniční stanici, městské i venkovské domy, vojenský hřbitov či plavební kanál.

PAMÁTKY NÁS BAVÍ

Důležitou součástí a zároveň jedním z výstupů projektu Národního památkového ústavu s názvem Vzdělávací role Národního památkového ústavu: Edukace jako klíčový nástroj zkvalitnění péče

ÚDRŽBA A OPRAVY HISTORICKÝCH STAVEB

Studio AXIS – Centrum vzdělávání ve stavebnictví pořádá 7. listopadu 2013 prakticky orientovaný seminář s názvem Údržba a opravy historických staveb, který je určený

JSME TAKÉ NA FACEBOOKU

Sledovat, sdílet, hodnotit, doporučovat nebo třeba komentovat dění na portálu i v redakci můžete také na našem facebookovém profilu. Rozšířte okruh přátel portálu, kterých je již na 700! www.facebook.com/propamatky

KATALOG SLUŽEB NA PORTÁLU

Katalog služeb je jednou ze tří základních oblastí portálu PROPAMÁTKY. Každý zápis v katalogu je podmíněn vyslovením souhlasu s etickým kodexem a uvedením zkušeností v oboru. Výhodou pro prezentované architekty, dodavatele materiálů a výrobků, odborné firmy, restaurátory, řemeslníky, soudní znalce, zpracovatele stavebněhistorických průzkumů i zástupce neziskových organizací je snadná dohledatelnost jejich služeb. Registrace v katalogu služeb je zdarma. Pokud jsou jednotlivci nebo zástupci firem se službami spokojeni, mohou redakci portálu podpořit dobrovolným darem. Katalog služeb již obsahuje více než 700 prezentací.

o kulturní dědictví České republiky jsou internetové stránky Památky nás baví. Na nich se budou soustřeďovat kvalitní edukační aktivity, a to nejen na státních, ale i na dalších památkách. Jejich zveřejnění a podpora budou určitou garancí kvality. www.pamatkynasbavi.cz

především pro majitele a správce historických budov, ale i pro další zájemce z řad odborníků památkové péče, projektantů či stavitelů. Akce bude zaměřená na rady, jak postupovat při drobných opravách a údržbě historických budov směřujících k udržení jejich co nejdelší životnosti. www.studioaxis.cz

V ŽATCI SE SETKÁVAJÍ POZOSTATKY PRŮMYSLVÉ ÉRY S POCHOPENÍM SAMOSPRÁVY I NEZISKOVÉHO SEKTORU.

ROZHOVOR

Průmyslové dědictví potřebuje péči a osvětu

O porozumění průmyslové minulosti i přítomnosti, o záchraně a transformaci industriálních staveb a areálů, o proměňujícím se vztahu veřejnosti k průmyslovému dědictví, stejně jako o Industriálních stopách jsme hovořili se Svatoplukem Zídkem.

Rozhovor s předsedou Kolegia pro technické památky ČKAIT & ČSSI Ing. Svatoplukem Zídkem

Jak se podle Vás v posledních letech proměňuje vztah veřejnosti k památkám techniky a průmyslovému dědictví?

Jsem přesvědčen, že za uplynulé desetiletí se nejen vztah technické veřejnosti, ale i veřejnosti laické k průmyslovému dědictví zásadně mění. V době před patnácti lety jsme si neuměli představit, že by například konverze průmyslového objektu mohla být oceňována nejvyšším hodnocením jak odbornou, tak i laickou veřejností. Rád bych připomenul například ocenění takovýchto staveb v rámci celorepublikové soutěže Stavba roku. Jsou jimi například rekonstrukce a dostavba Městského úřadu v Semilech – původně objekty textilky a městského mlýna (2006), Administrativní centrum Královéhradeckého kraje – někdejší objekt pivovaru (2008), Business Park Praha Holešovice – kdysi objekt válcových mlýnů (2009) nebo Administrativní centrum Vinice v Pardubi-

cích – původně část závodu pro výrobu mlýnských strojů (2010). Nominací na cenu Stavba roku 2012 získala konverze Dolu Kukla v Oslavanech i expediční hala rychlokovárny ve Vítkovicích. Konverze Uhelného mlýna v Libčicích nad Vltavou získala v roce 2013 Grand Prix architektů – Národní cenu za architekturu. Stavbou roku 2013 se stala ostravská aula Gong – konverze plynojemu Vítkovických železáren nebo obchodní centrum Breda & Weinstein v Opavě. Obecně je možno konstatovat, že všude tam, kde můžeme zaznamenat synergický efekt u soukromých investorů, pracovníků samospráv i příznivců průmyslového dědictví v zájmu o toto dědictví, se lépe daří uskutečnit nejen investiční záměry v konverzi průmyslových objektů, ale zároveň dochází i k rozvoji takzvané industriální turistiky.

Podílí se na poznání, ochraně a propagaci těchto památek také neziskové organizace?

TEXT – JAN ČERVINKA
FOTO – ARCHIV ČKAIT A ČSSI

STAVBOU ROKU 2013 SE STALA OSTRAVSKÁ AULA GONG – KONVERZE PLYNOJEMU VÍTKOVICKÝCH ŽELEZÁREN.

KŘEŠT ZLATÉ MINCE NA ŘETĚZOVÉMU MOSTU VE STÁDLCI

Jsem více než přesvědčen, že na poznání, propagaci a ochraně průmyslového dědictví se podílí zejména neziskové organizace. Rád bych připomněl obecně prospěšnou společnost Černokostecký pivovarský archiv a muzeum, kladenské občanské sdružení Kladno Záporno, občanské sdružení Pivovar Lobeč, žatecké občanské sdružení Chmelobrana a mohl bych jmenovat řadu dalších.

Jakou roli v počátcích intenzivnějšího zájmu o industriální architekturu sehrála Sekce ochrany průmyslového dědictví Národního technického muzea v Praze a osoba nedávno zesnulého architekta a významného pedagoga Emila Hlaváčka?

Sekce ochrany průmyslového dědictví (SOPD) Národního technického muzea, která vznikla jako reakce na neuvážené politické rozhodnutí zbourat v roce 1985 nádraží Těšnov, byla pro hlubší si uvědomění významu českého průmyslového dědictví první a zásadní institucí. Prof. Ing. arch. Emil Hlaváček, DrSc. byl dlouholetou vedoucí osobností SOPD a dokázal dát její činnosti cílevědomý směr. Setkání s ním bylo i pro mne osobně setkáním zásadním. Přiznám se, že pan profesor na počátku příliš nevěřil, že se nám podaří iniciovat zájem širší technické veřejnosti, a o to víc si vážím jeho hodnocení z pozdější doby. Kolegiu pro technické památky ČKAIT & ČSSI se podle jeho názoru podařilo úspěšně

navázat nejen v okruhu českých inženýrů na tradici SOPD.

Stojíte za vznikem Kolegia pro technické památky ČKAIT & ČSSI, jehož jste předsedou. Jaký je vztah Komory a Svazu k památkové péči a k průmyslovému dědictví?

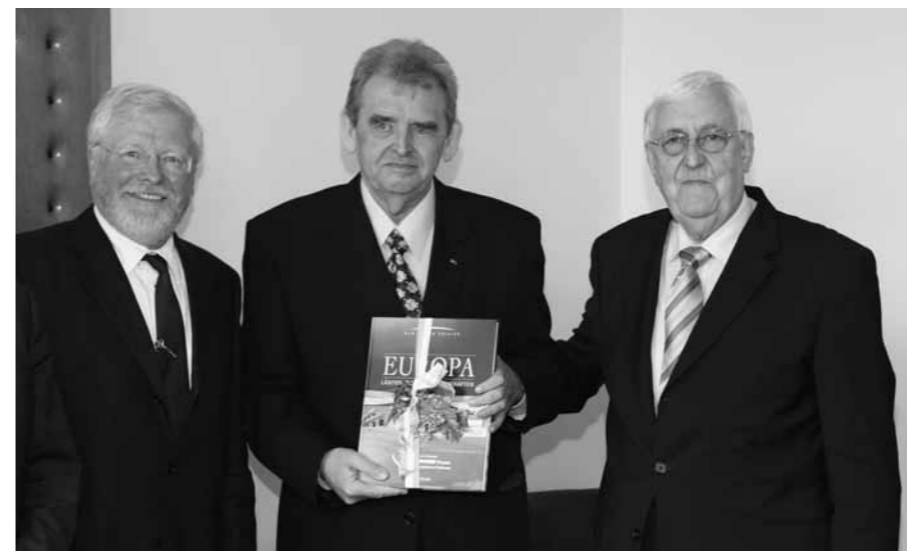
SVATOPLUK ZÍDEK

- ▶ Narodil se 28. února 1943.
- ▶ Vystudoval Fakultu stavební ČVUT v Praze.
- ▶ Je ženatý, s manželkou Annou Barborou mají syny Martina a Michala.
- ▶ Od roku 1998 je předsedou Kolegia pro technické památky ČKAIT & ČSSI, v letech 2006–2011 byl prezidentem ČSSI.
- ▶ Je členem Vědecké rady Národního technického muzea, představenstva ČKAIT a prezidia ČSSI.

Kolegium pro technické památky ČKAIT & ČSSI mohlo vzniknout právě díky ideové i materiální podpoře obou našich inženýrských organizací. Bylo by nespravedlivé kromě podpory kolegů z představenstva ČKAIT a prezidia ČSSI nepřipomenout osobní podporu tehdejších jejich představitelů Ing. Václava Macha – předsedy ČKAIT a prof. Ing. Miloslava Pavlíka, CSc. – prezidenta ČSSI. Jsem rád, že podpoře se můžeme těšit i od současného vedení ČKAIT v čele s Ing. Pavlem Křečkem a ČSSI v čele s Ing. Pavlem Štěpánem. Kolega Ing. Křeček je spolu se mnou aktivním členem Vědecké rady Národního technického muzea. V současné době ČKAIT a ČSSI spolupracuje na přípravě scénáře expozice budovaného Centra stavitelského dědictví v Plasích.

Jak vznikla idea uspořádat v roce 1998 Inženýrský den a v roce 2001 první bienále Industriální stopy? Kdo byl iniciátorem?

V roce 1998 uspořádaly české inženýrské organizace, tedy ČKAIT a ČSSI, tradiční Inženýrský den, který se konal v břevnovském klášteře na téma Technické památky a industriální dědictví. Téma jsme navrhli s ohledem na skutečnost, že zájem investorů o pozemky, na kterých stály objekty postupně opouštěných továren, vítězů nad objektivním hodnocením těchto památek průmyslového dědictví a nad snahami o jejich zachování a potenciální využití. Tehdy jsme se potkali

PREZIDENT BAVORSKÉ INŽENÝRSKÉ KOMORY SCHROETER A ČESTNÝ PREZIDENT KLING

s PhDr. Benjaminem Fragnerem z Výzkumného centra průmyslového dědictví (VCPD FA ČVUT) a Ing. arch. Evou Dvořákovou z Národního památkového ústavu, začali jsme spolupracovat a naše spolupráce trvá dosud. Uspořádání prvního bienále Industriální stopy bylo možné jen díky materiální podpoře ČKAIT a skutečnosti, že se našim inženýrským organizacím podařilo získat, díky spolupráci s inženýrskými organizacemi zemí V4, podporu Visegrádského fondu. Iniciování uskutečnění záměru pořádat pravidelná setkání věnovaná tématu záchrany a nového využití průmyslových památek byla jednoznačně naším společným dílem.

V organizačním týmu se soustředíte zejména na zajišťování finančních prostředků. Je náročné získávat pro Industriální stopy finance?

Sázíme na synergický efekt. Podařilo se nám, jak už jsem uvedl, zajistit podporu Visegrádského fondu, díky které jsme uspořádali většinu akcí v rámci jednotlivých ročníků Industriálních stop. VCPD FA ČVUT se podařilo získat dotaci Ministerstva kultury z Programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity. Osvědčila se spolupráce s Národním památkovým ústavem, Národním technickým muzeem, Sdružením historických sídel Čech, Moravy a Slezska (SHS ČMS), Českou národní bankou, Vítkovice Machinery Group i s představiteli jednotlivých měst,

kde jsme jednotlivé akce pořádali. Na přípravě a realizaci všech našich záměrů různým způsobem spolupracujeme. Mezi naše partnery patří tradičně i Český národní komitét ICOMOS.

Vyjadřují těmto aktivitám podporu významné osobnosti veřejného života?

Od záměru uspořádat první ročník bienále Industriální stopy jsme pro naše aktivity získali morální podporu Ministerstva kultury a bez výjimky postupně všech ministrů kultury. Zvláště si vážíme přístupu ministra kultury Pavla Dostála, který nejen bienále podpořil, ale i se ho osobně ve staré kanalizační čistírně v Bubenci zúčastnil. Stejně ročníku se zúčastnil i tehdejší ministr dopravy Ing. Jaromír Schling. Podporu našim aktivitám, která určitě napomohla při získávání finančních prostředků z Visegrádského fondu, dlouhodobě projevovali rektor ČVUT prof. Ing. Jiří Witzany, DrSc., prezident ICOMOS doc. PhDr. Josef Štulc, generální ředitelka Národního památkového ústavu Ing. arch. Naděžda Goryczková. Mohli jsme vždy spoléhat na spolupráci s náměstkyní ministra kultury PhDr. Annou Matouškovou, Ing. Janem Světlíkem – předsedou představenstva a generálním ředitelem Vítkovice Machinery Group, generálním ředitelem Národního technického muzea Bc. Karlem Ksandreem i předsedou SHS ČMS RNDr. Ivo Rubíkem a tajemnicí Mgr. Květou Vitvarovou.

NÁKLADOVÉ NÁDRAŽÍ ŽIŽKOV JE SOUČÁSTÍ PRŮMYSLOVÉHO DĚDICTVÍ.

A instituce?

Kromě případného seznamu institucí, jejichž představitelé jsem zmínil, bych rád připomněl skutečnost, že základem spolupráce s institucemi je ve všech případech osobní kontakt a náš dobrý vztah s představiteli těchto institucí. Věřím, že se nám obdobně dobrý vztah v krátké době podaří rozvíjet i s představiteli Institutu pro památky a kulturu, o.p.s. Jak jsem již několikrát zdůraznil – ve své činnosti se opíráme zejména o synergický efekt.

Bienále Industriální stopy se proměnilo v každoroční akci a zapojilo se také do Dnů evropského dědictví (EHD). Jaký byl důvod a co tato změna přinesla?

Naše společenství má tu výhodu, že každý z nás se věnuje konkrétním úkolům. PhDr. Benjamin Fragner dbá na to, aby naše činnost měla dlouhodobý vývoj. Nechceme se opakovat. Po šestém ročníku bienále Industriální stopy jsme na jeho popud dospěli k názoru, že naše činnost by se měla přeorientovat z jisté kampanovitosti dané dvouletým cyklem bienále na činnost kontinuální. Jedním z hlavních cílů se stala příprava Dne památek techniky a průmyslového dědictví pořádaných v rámci Dnů evropského dědictví. Letos se konal Den památek techniky a průmyslového dědictví v rámci EHD již potřetí.

V rámci Industriálních stop se letos v září uskutečnily v Plzni semináře a mezinárodní konference Týden kulturních fabrik. Lze se podle Vás ze zahraničí poučit také u nás? A existuje něco nepřenositelného, kde musíme hledat vlastní řešení?

Od začátku naší činnosti se opíráme o zahraniční zkušenosti. Obdobně jako průmyslová revoluce dospěla do našich zemí z vyspělých zemí Evropy s jistým, přibližně dvacetiletým zpožděním, obdobně tak dospěly i zájem a snaha o uchování průmyslového dědictví. Velice si vážíme skutečnosti, že Industriální stopy navštívily takové osobnosti, jakými jsou ve světě záchranu průmyslových památek například sir Neil Cossons a Dr. Axel Föhl, jejichž podporu jsme opravdu silně pociťovali. V rámci poznávání průmyslového dědictví jsme uspořádali jako Kolegium pro technické památky ČKAIT & ČSSI návštěvu Porúří s památkou UNESCO – hutí Völklingen, navštívili jsme i populární Speicherstadt v Hamburku, v Itálii jsme navštívili textilní komplex ve městě Schio, takzvaný italský Manchester, stejně jako průmyslové dědictví Svobodného státu Sasko a Svobodného státu Durynsko.

Která konverze Vás v poslední době nejvíce zaujala po technické stránce nebo z hlediska nového využití?

V říjnu roku 2013 nemohu jako nejvýznamnější počín v oblasti konverzí označit nic jiného nežli konverzi Vítkovických železáren Dolní oblasti Vítkovice. O této konverzi se již napsalo mnoho a poté, kdy získala ostravská aula Gong cenu Stavba roku 2013, napíše ještě mnoho, a tak nebudu „nosit sovy do Athén“. V tomto případě se jedná o konverzi, kdy průmyslová výroba je nahrazena zcela jinou činností. Rád bych ale vyzdvihl i činnost Ing. Aleše Brotana, ředitele společnosti T M T spol. s r.o. Chrudim, která je v mých očích srovnatelným odvážným činem s činností generálního ředitele Světlíka ve Vítkovicích. V Chrudimi v prostorách historického cukrovaru vybudoval významný moderní strojírenský podnik a výrobu cukru nahradili novou výrobou – tentokrát strojírenskou. V objektu

sídlí nejen výrobní provozy, ale též konstrukční kanceláře a hospodářská správa podniku.

Aktuální číslo Zpráv památkové péče se celé věnuje ochraně památek techniky a průmyslového dědictví a časopis ERA21 se v posledním čísle zaměřuje na téma konverzí. Jaký je podle Vás zájem architektů a stavebních inženýrů o tuto specifickou oblast památkové péče?

V současné době se dá bezpochyby hovořit o stále rostoucím zájmu architektů i stavebních inženýrů o speciální úkoly spojené s konverzí průmyslových staveb. Ne vždy se však podaří skloubit památkovou hodnotu průmyslových objektů s jejich novou funkcí. Občas zdůrazňuji rozdílný přístup inženýrů a architektů ke splnění tohoto úkolu. Architekti se mnohdy snaží do průmyslového objektu vložit svůj osobitý vklad, aby zásah architekta byl viditelný a výrazný – aby byl čitelný jeho rukopis na první pohled. Snahou stavebního inženýra je většinou záměr opačný – aby veřejnost nepoznala, že do původní stavební konstrukce bylo jakkoli zasaženo.

Výzkumné centrum průmyslového dědictví FA ČVUT je kromě dalších záslužných aktivit velice produktivní v publikační a vydavatelské činnosti. Pracovníci Centra letos přeložili a vydali Chartu průmyslového dědictví TICCIH. Jaký mají podobné dokumenty význam při ochraně památek techniky a průmyslového dědictví?

Jsem toho názoru, že Charta průmyslového dědictví TICCIH má pro ochranu památek význam zásadní. Charta průmyslového dědictví, kterou formulovala Mezinárodní organizace pro ochranu průmyslového dědictví TICCIH, dnes představuje především souhrnné, obecně platné a lapidární východisko pro projekty výzkumu, záchranu, pro památkovou ochranu i další užití či transformaci průmyslových staveb a areálů. Problém, který se ale snažíme ve spolupráci s VCPD FA ČVUT řešit, je seznámení co nejširší technické veřejnosti se zásadami v Chartě uvedenými. Jedním z pokusů byla i distribuce textu Charty v průběhu konference Nový život opuštěných

staveb – Industriální stopy, která se konala letos v dubnu v Brně.

Těšíte se, až bude projekt Industriální topografie završen a ediční řada stejnojmenných publikací kompletní?

Abych se přiznal, tak se zase až tak na završení projektu Industriální topografie netěším. Završení projektu totiž bude znamenat konec možnosti čerpat prostředky z dotace Ministerstva kultury z Programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity. Bude to zřejmě znamenat i zásadní změnu v činnosti VCPD FA ČVUT. Obávám se, aby nedošlo k přerušení naší spolupráce s takovými významnými osobnostmi, kterými jsou pracovníci VCPD FA ČVUT Benjamin Fragner, Vladislava Valchářová, Petr Vorlík, Lukáš Beran, Matúš Dulla, Jan Zikmund, Dita Dvořáková, a i s externími spolupracovníky Lenkou Popelovou, Věrou Kučovou, Janou Kotalíkovou, Jiřím Mertou, Ninou Bartošovou a Petrem Urlichem. V nejmenším však nepochybují o tom, že celá práce bude úspěšně dokončena.

Co byste vzkázal našim čtenářům a fanouškům průmyslového dědictví?

Nejdříve bych všem doporučil sledování internetových stránek www.industrialnystopy.cz. Tam se snažíme soustředit veškeré dostupné informace o stále se rozšiřujícím dění v péči o průmyslové dědictví. Všem čtenářům z řad fanoušků průmyslového dědictví přeji, aby při překonávání nejrůznějších překážek věděli, že nejsou sami. Rádi pomůžeme jejich úspěchy, ale i problémy zveřejňovat, tak být rovněž možná nápomocní při jejich řešení. ■

www.ckait.cz
www.cssi-cr.cz

ZAJÍMAVÁ REKONSTRUKCE

Život v secesi U Dvou pávů

V našem seriálu pravidelně píšeme o historicky cenných nemovitostech, které se podařilo citlivě obnovit či zrekonstruovat a ve kterých dnes bydlí jejich novodobí majitelé či nájemníci. Tentokrát se podíváme do secesního domu, který právě letos oslaví sto let od svého dostavění.

„Když přijdete někam, kde se staví na zelené louce, je to často, jako když přijdete do cukrárny a přejíte se tam všemi dorty dohromady. Nedodržování architektonického stylu mě štve,“ říká Martin Bláha, majitel píseckého městského domu U Dvou pávů, a zahajuje tak vyprávění o tom, proč s rodinou dali přednost bydlení v památkově chráněné secesní budově.

Dům U Dvou pávů stojí v historickém centru Písku, z jeho oken je vidět na slavný kamenný most. Martin Bláha s manželkou centrum města milují, ale dům, který jim byl v roce 2010 nabídnut ke koupi, se jim na první pohled zdál příliš velký. Má zvýšené přízemí a dvě nadzemní podlaží s byty o rozloze přes 200 metrů čtverečních, k tomu sklepy. „O tom, že dům nakonec koupíme, rozhodl

především citlivý způsob rekonstrukce, který zvolili předchozí majitelé, manželé Grégrovi. Když jsme ho přebírali, zbývala z celé rekonstrukce už jen revitalizace fasády. Ale svou roli při koupi samozřejmě sehrál i můj dlouholetý sen o bydlení v domě s historií,“ vypráví pan Bláha.

Dům, z jehož jednoho patra se stal současný domov Bláhových, se začal stavět v roce 1912 a i s tehdejšími technologickými omezeními byl v celé své secesní kráse dokončen během jediného roku. Název dostal podle soch pávů, kteří hlídají vchodové dveře. Původními majiteli domu byli manželé Janovští a domu se údajně svého času přezdívalo Malá radnice, protože v něm vedle starosty pana Janovského bydlel také místostarosta. Veškeré dispozice vnitřku domu i jednotlivých bytů jsou dodnes zachovány v původní podobě.

Odborníci na secesi

Rodina Bláhových se rozhodla, že se do domu nastěhuje až poté, co si zde v jednom z bytů kompletně zařídí bydlení. Práce začaly hned v roce 2010 rekonstrukcí fasády. „Dělala to pro nás jedna rodinná firma z Havlíčkova Brodu, Krejčí Jindřich – štukatérství. Po třech letech dneska

TEXT – MARKÉTA BAROŠOVÁ LAJDOVÁ
FOTO – MARTIN BLÁHA, ALEŠ KOZÁK

DŮM U DVOU PÁVŮ STOJÍ V CENTRU PÍSKU Poblíž KAMENNÉHO MOSTU.

NÁZEV URČILY SOCHY PÁVŮ.

přijímat návštěvy, které tu mají dostatek pohodlí a domácí atmosféry i přístup do jedné z koupelen, a přitom vůbec nenaruší další prostory domu sestávající z obývacího pokoje spojeného s kuchyní, ložnice, dětského pokoje a druhé koupelny.

Bydlení v rozlehlém bytě se stropy, které dosahují výšky až 3,6 metru, má i své stinnější stránky. „Mezi ta

můžu říct, že odvedli perfektní práci, nechal jsem si od nich na fasádě provést vše, včetně měření radonu. Domu se po rekonstrukci vrátila okrová barva, v secesi hojně používaná. Zohlednili jsme i požadavky pracovníků památkové péče a doplnili jsme zdobné kameny podle původních dokumentů, které se našly,“ vzpomíná Martin Bláha na počátek své cesty k secesnímu bydlení. Jeho slova chválí směrem k šikovným řemeslníkům a spolupracovníkům tím zdaleka nejsou vyčerpána.

Hlavním poradcem a koordinátorem vybavování bytu se stal David Kmínek ze společnosti Modernista. Majitelé domu vyzdvihují hlavně jeho celkový přístup k rekonstrukci. V domě se mimo jiné rozhodli kompletně obnovit osvětlení a pan Kmínek jim pomohl najít pasíře, kteří měli zkušenosti s prací na osvětlení v Obecním domě

v Praze či v divadle v Plzni. „Část prací, hlavně na nábytku, zajišťovala přímo společnost Modernista. Skvělý byl také truhlář pan Michal Sommer, který k práci přistupoval s nádhernou úctou,“ říká pan Bláha, který si podle svých slov nemůže v žádném případě stěžovat ani na spolupráci s pracovníky Národního památkového ústavu, kteří za celou dobu nepožadovali nic, co by nedávalo smysl nebo jakkoli ztěžovalo nebo prodražovalo rekonstrukci.

Všední život ve velkém bytě

A tak se rodina Bláhova zvyklá na byt o rozloze 70 metrů čtverečních octla v bytě více než třikrát větším. Za srdce bytu prohlašují majitelé secesní salonek. Jeho dominantou je knihovna z dubového masivu, sezení a piano, na které hraje dcera. Bláhovi si pochvalují, že v salonku mohou

MAJITEL NEMOVITOSTI

Martin Bláha (*1970) je píseckým patriotem, před nastěhováním do domu U Dvou pávů tu s rodinou žil v nájemním bytě. Podniká v investiční oblasti a jeho velkou vášní jsou koňské dostihy a koně obecně. V roce 2009 založil dostihovou stáj MAENTIVA, kterou od té doby úspěšně provozuje.

Při zařizování domu pro něj bylo nejdůležitější, aby nezneuctil ráz domu zachovaný do doby, než v něm s rodinou začal bydlet. Považuje se za staromila a zároveň i za zodpovědného pragmatika, který přemýšlí do budoucna a nechce svým splněným snem v podobě secesního domu zatížit generace, které přijdou po něm.

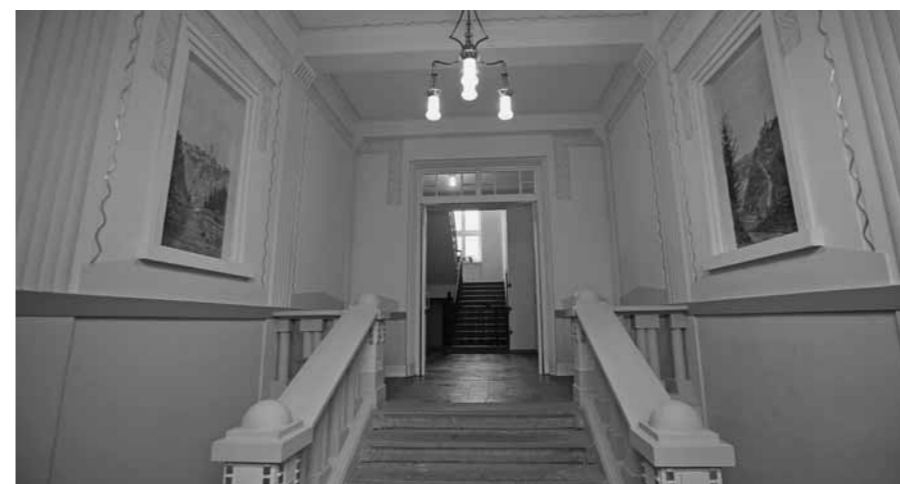

ŠTUKOVOU VÝZDOBU VE VSTUPNÍ HALE CITLIVĚ DOPLŇUJE DOBOVÉ SVÍTIDLO.

hlavní negativa patří hlavně obrovské náklady na vytápění. Budeme přecházet na vytápění tepelným čerpadlem, protože teď jsou účty za plyn opravdu enormní. Překvapilo nás, že v bytě je velmi suchý vzduch. Musíme zvlhčovat, protože v jednu chvíli se nám už začal sesychat nábytek. Potom, a to by vám řekla moje žena, je tu fakt, že i v takhle velkém bytě se musí například vysávat a utírat prach. Snažím se pomáhat a můžu potvrdit, že vyluxovat všechny podlahy je opravdu záhuľ,“ popisuje všední starosti pán domu a s úsměvem dodává, že všem návštěvám se v bytě líbí, ale většina z návštěvníků lituje jeho paní. On sám si dobře uvědomuje, že si spolu se secesním domem pořídil i velký závazek. Od koupě domu se ještě nezastavil, na rozdíl od novostaveb je v domě s historií nutné neustále

na něčem pracovat, jinak by zchátral. Uvědomit by si to podle něj měli všichni, kdo uvažují o koupi nějaké historické nemovitosti. Hned ale také dodává, že všechna negativa jsou v případě domu U Dvou pávů vyvážená komfortem bydlení a pohledem na krásy Písku z kteréhokoli z četných oken bytu.

Bláhovi se nyní chystají i na rekonstrukci dvorku. Rádi by z něj měli prostor k pobytu, nejen pro venčení psa nebo věšení prádla. „Jednou bych také chtěl nechat vygravírovat a umístit v domě tabuli s historií. Jako jeden z nejstarších takto dochovaných v Písku si to ten dům určitě zaslouží. K domu se snažím přistupovat tak, aby na tu tabuli potom někdo nemusel připsávat, že jsem to byl já, kdo tu něco zničil,“ uzavírá Martin Bláha naše setkání. ■

VŠUDYPŘÍTOMNÁ ATMOSFÉRA OBDOBÍ SECESE

ZAÚJALO NÁS

Veškeré nábytkové vybavení svého bytu směřovali Bláhovi do doby kolem roku 1913 až 1916. Zažádali si o licence na nábytek od slavného designéra a architekta počátku 20. století Josefa Hoffmanna. Díky licencím si mohli nechat vyrobit jídelní stůl a židle, secesní křesla nebo sedací soupravu zvanou Tulešice podle pánů z Tulešic, pro které byla původně navržena. Udělení licence je podmíněno dodržáním přísných podmínek na materiál. Nábytek je dubový, dobové látky pro dům U Dvou pávů pomáhala shánět specializovaná firma Optimal Interior Design z Prahy, která dodala i secesní koberec do salonku. Majitele podle jejich vlastních slov zařizování domu velmi bavilo, ale i stresovalo, protože někdy trvalo dlouho, než přišli na to, která věc je pro konkrétní místo či účel ta pravá.

Foto: Aleš Kozák

NÁZOR

Jaké aktivity se vám v létě podařilo zorganizovat a je o ně zájem? Kolik ušetříte spoluprací s dobrovolníky?

Zeptali jsme se organizací, které pravidelně připravují setkání dobrovolníků zaměřená na opravy památek.

Eliška Plotěná
Hnutí Brontosaurus

V letních měsících dobrovolníci Hnutí Brontosaurus zorganizovali pracovní-zážitkové akce na několika významných památkách. Nejvíce se jejich práce projevila na hradě Lukov, kde odpracovali přes 1 800 dobrovolnických hodin. O práci na tomto hradě a akce na něm pořádané je zájem dlouhodobý a stabilní. V případě ostatních lokalit se zájem odvíjí od ročního období a umístění. Vyčíslení dobrovolnické práce je problematické. Velmi zjednodušeně se dá k výsledku dojít vynásobením hodinové mzdy a počtem dobrovolníků. Na jednu víkendovou akci přijede v průměru 17 dobrovolníků, kteří odpracují 6–7 hodin, což za víkend dělá 119 hodin dobrovolnické práce. Když si to vynásobíme průměrnou hodinovou mzdou, dojdeme k částce, kterou lokality díky dobrovolníkům ušetří a mohou ji použít na jiné věci.

Renata Lupačová
INEX-SDA

Role INEX-SDA při organizování mezinárodních dobrovolnických projektů, jejichž součástí je již tradičně podpora obnovy památek, je zejména koordináční, kdy ve spolupráci se zahraničními organizacemi vybíráme dobrovolníky na daný projekt. Ten ale na místě hostuje a také financuje lokální partner – neziskovka, obec nebo v případě několika akcí Národní památkový ústav. V letošním roce se uskutečnilo 7 projektů v rámci našeho programu Ruce a historie, který je zaměřen na obnovu památek. Celkem se těchto projektů zúčastnilo 65 dobrovolníků ze zahraničí a také 14 českých dobrovolných vedoucích. Zájem dobrovolníků o tyto projekty vnímáme jako stabilní. Obecně lze říct, že dobrovolníci často dělají práci, na kterou není placená pozice. Tím pádem nenahrazují placenou práci, ale dělají to, co by se jinak udělat nemohlo. Tudíž ani nelze přesně vyčíslit úsporu.

Jiří Tošner
HESTIA, o.s.

Památky jsou pro dobrovolníky zajímavou oblastí a často díky jejich zapojení zůstávají zachovány, živé a funkční. Příkladem je hrad Hartenberg a Bedřich Loos, který převzal ocenění Křesadlo 2010. Dobrovolníci se objevují stále častěji v knihovnách a muzeích jako například v Soběslavi. V posledních letech se daří pro dobrovolnictví v kultuře vytvářet lepší podmínky. Zejména v Evropském roce dobrovolnictví 2011 se podařilo vydat metodiku a také metodické doporučení Ministerstva kultury. Dobrovolníci pomáhají nejen obnově komunitního života a rehabilitaci naší občanské společnosti, ale snižují i náklady. Dobrovolnictví není zadarmo, ale vyplatí se. Máme spočítáno, že náklady vynaložené na přípravu se dvakrát až čtyřikrát vrátí v nefinančním plnění, tedy přepočtením jejich odpracovaných hodin na peníze.

Foto: Michal Horáček

BENEŠOVSKÝ PIVOVAR JE V PROVOZU V PŮVODNÍCH BUDOVÁCH JIŽ VÍCE NEŽ 110 LET.

KONFERENCE

Historické pivovary

Již šestý ročník konference PROPAMÁTKY proběhne 14. a 15. listopadu v Žatci, tentokrát na téma obnovy a využívání pivovarů.

Historie vaření piva u nás sahá hluboko do středověku a patří k nejvýznamnějším segmentům potravinářské výroby. Od vaření v měšťanských domech, přes soustředěnou vrchnostenskou výrobu se pivovarnictví v polovině 19. století proměnilo v průmyslový obor. Tehdy vznikly budovy pivovarů v podobě, jakou známe dnes, a staly se pevnou součástí našich měst a krajiny. Pivovarské provozy nesporně patří do fondu průmyslového dědictví.

Z důvodu hospodářsko-politických proměn ve 20. století byla řada pivovarů uzavřena. Těch, které stále fungují v původních prostorách, je skutečně jen zlomek. Ty ostatní v horším případě chátrají či mizí. V lepším případě jsou využity například jako sklady. Mezi opuštěnými i využívanými pivovary je navíc řada objektů památkově chráněná či jinak zajímavá.

Poslední roky ukazují, že staré pivovarské provozy mohou sloužit i novému účelu, a zpráv o rekonstrukcích, adaptacích a konverzích je čím dál více. Staré pivovary jsou navíc ideálním místem, kde mohou nové pivovarské provozy vznikat a naopak – nový pivovarský provoz je tím nejlepším využitím starých pivovarských budov. Funguje ale toto spojení skutečně a bezproblémově? A jaká je budoucnost?

Odpověď na tyto otázky, ale i na řadu dalších by měl přinést šestý ročník konference, který je určen všem zájemcům o průmyslové dědictví a o dějiny a současnost pivovarů a pivovarnictví. Inspiraci a prostor pro výměnu názorů a zkušeností a hledání společných řešení při obnově a využívání pivovarských areálů by měla konference nabídnout architektům, zástupcům měst a obcí, pracovníkům památkové péče či studentům, ale i investorům a subjektům aktivním v pivovarnickém segmentu. Konference pod záštitou Ministerstva kultury nabídne i bohatý doprovodný program.

Více informací o konferenci, jejím programu a možnostech registrace naleznete na stránkách konference PROPAMÁTKY.
www.konference.propamatky.cz

Michal Horáček

Foto: Antonín Koprán

PODPOŘTE NÁS

Naší dlouhodobou snahou a cílem je informovat veřejnost o aktivitách, které souvisí s obnovou, financováním a využíváním památek v České republice. Aktivně se snažíme prezentovat důležitost citlivého přístupu při péči o naše historické dědictví.

Proč podpořit redakci portálu? Činnost redakce zajišťují čtyři stálí redaktori. Abychom mohli průběžně nabízet dosavadní rozsah služeb, potřebujeme každý měsíc finanční prostředky na provoz redakce. Kromě podpory odborných partnerů je pro nás velice důležitá i finanční pomoc individuálních dárců.

Kdo nás již podporuje? Od konce minulého roku nám přispívají čtenáři i konkrétní lidé a firmy z našeho Katalogu služeb. Celkem již zaslali téměř 30 tisíc korun. Jejich pomoci si vážíme a je pro nás potvrzením vzájemné důvěry a smyslu naší práce.

Co získáte? Všechny naše dárci pravidelně zveme na slavnostní vyhlášení výsledků soutěže veřejných sbírek na památky MÁME VYBRÁNO do dominikánského kláštera v Praze a zasíláme jim také náš časopis. Více informací naleznete na portálu.

Děkujeme za podporu všem současným i budoucím dárcům.

Redakce portálu PROPAMÁTKY

Naši čtenáři výhodněji až o 30 %

Odborní partneři portálu PROPAMÁTKY připravili pro naše čtenáře cenově zvýhodněné nabídky svých výrobků a služeb.

Odborní partneři portálu PROPAMÁTKY připravili pro všechny čtenáře speciální výhodnou nabídku. Ta navazuje na letní čtenářskou soutěž, ve které o jejich výrobky a služby projevilo zájem téměř 400 lidí. Zdarma je ale podle pravidel soutěže mohlo získat pouze devět vylosovaných zájemců.

Zástupci níže uvedených společností se proto rozhodli všem čtenářům našeho portálu nabídnout své výrobky a služby výhodněji, konkrétně se slevou 15 až 30 %.

Jak můžete získat slevy? Je to jednoduché, stačí kontaktovat jednotlivé společnosti se stručným popisem toho, na jakou stavbu či objekt chcete

jejich výrobky a služby použít. To je potřeba nejpozději do 30. listopadu 2013, kdy tato nabídka končí.

Věnujte proto prosím níže uvedeným partnerům pozornost a prohlédněte si, čemu se v oblasti obnovy památek věnují. Klademe důraz na to, aby jejich předmět činnosti souvisel s péčí o památky a abychom jejich služby mohly doporučovat jako vysoce kvalitní.

Podrobnější informace naleznete na www.propamatky.info, popř. se informujte na e-mailu: ales.kozak@instituteu.cz.

Aleš Kozák

PARTNEŘI PORTÁLU

Kvalitní pálená střešní krytina pomáhá zastřešovat památky.
www.tondach.cz

Využijte našich zkušeností s osvětlením historických budov.
www.erco.com

Okna s dotekem historie a mistrovstvím našich předků.
www.mrnka.cz

Mezioborový veletrh PAMÁTKY pořádá INCHEBA PRAHA spol. s r. o.

www.incheba.cz/pamatky

Prověřené materiály pro řešení vlhkostních problémů v historických objektech včetně poradenství.
www.mc-bauchemie.cz

Přirozeně hydraulická vápna pro obnovu památek, restaurování kamene, štuky, sgrafita a polychromie.
www.calx.cz

Naše bezpečnostní systémy chrání mimo jiné 131 kostelů, 14 klášterů, 21 zámků, 7 hradů a 14 muzeí.
www.sksblansko.cz

Od roku 1991 dodáváme izolační systémy i do historických budov.
www.ciur.cz

Ovládáme řemeslo ručně sypané, historické, ostře pálené, probarvené keramické dlažby.
www.historicka-dlazba.cz

Čtvrtletník portálu PROPAMÁTKY
Ročník 2, číslo 3, vychází 4x ročně
Vydává: Institut pro památky a kulturu, o.p.s.

Redakce: Aleš Kozák, Jan Červinka, Zbyněk Konvička, Dagmar Koželušová, Helena Pašková
Jazyková redakce: Lenka Kuboušková

Evidenční číslo: MK ČR E 208 18
© Institut pro památky a kulturu, o.p.s.
E-mail: redakce@instituteu.cz